

TABELUL PROPUNERILOR ȘI OBSERVAȚILOR PARTICIPANȚILOR
pentru completarea Strategiei de dezvoltare a comunei Tohatin, parvenite în cadrul audierilor publice din 5 august 2026 și în procesul de consultare publică

Nr.	Nume, prenume, adresa, tel., e-mail	Nr. și conținutul propunerii	Rezultatul examinării	Argumentarea
1	██████████, I.P. Liliacul Roz, 06██████████6	1. Includerea în Strategie a problemelor întovărașirilor pomicole și planificarea, în Planul de acțiuni, a uneia sau a două activități de sprijin pentru acestea.	Acceptată pentru examinare și integrare.	Problematica va fi introdusă în Strategie și urmează să fie identificate una-două activități pentru Planul de acțiuni.
2	██████████, reprezentant Buneți, 06██████████61	2. Completarea sau modificarea activității de la punctul nr. 24 al Planului de acțiuni, probabil în legătură cu documentația urbanistică/PUG și reglementarea dezvoltării teritoriului. Formulare reconstituită cu incertitudine.	Acceptată pentru examinare; conținutul exact trebuie verificat după înregistrarea audio-video.	Propunerea a fost fixată și va fi luată în considerare la perfecționarea Planului de acțiuni, posibil în conexiune cu PUG-ul.
3	██████████, Locuitor s.Tohatin, 079██████████00	3. Revizuirea datelor statistice și a indicatorilor de la pagina 11, inclusiv verificarea coerenței dintre structura populației/datele comunității și cifrele incluse în document.	Acceptată pentru verificare și corectare, după caz.	Observațiile au fost fixate. Actualizarea datelor este necesară pentru coerența și credibilitatea profilului localității.
4	██████████, locuitor s.Tohatin, 07██████████21, ██████████@gmail.com	4. Completarea profilului localității și/sau a părții descriptive cu aspecte suplimentare privind caracteristicile comunei, problemele identificate și particularitățile materiale/teritoriale.	Acceptată pentru verificare și corectare, după caz.	
		5. Analizarea distinctă, în profilul strategic, a celor trei sate ale comunei Tohatin — Tohatin, Cheltuitori și Buneți — având în vedere diferențele dintre acestea privind populația, infrastructura, poziționarea și necesitățile de dezvoltare. Stabilirea unor măsuri și proiecte care să asigure o distribuie echilibrată a investițiilor între toate localitățile comunei.	Acceptată.	În document au fost introduse, în limita datelor disponibile, informații și priorități distincte, astfel încât proiectele să răspundă necesităților tuturor celor trei sate.

		6. Completarea Strategiei cu o prezentare mai clară a surselor de finanțare necesare implementării măsurilor și proiectelor prevăzute.	Acceptată.	Sursele potențiale de finanțare au fost precizate și corelate cu măsurile din Planul de acțiuni, inclusiv bugetul local, bugetul municipal, fondurile naționale, programele externe, granturile și parteneriatele. Menționarea acestora oferă o bază mai realistă pentru planificarea implementării.
		7. Efectuarea inventarierii bunurilor proprietate a comunei și evaluarea posibilităților de valorificare a acestora în interesul dezvoltării locale.	Acceptată parțial.	Inventarierea și administrarea bunurilor domeniului public și privat al comunei reprezintă o atribuție curentă a autorității publice locale. Strategia poate stabili direcția de valorificare eficientă a patrimoniului public, iar inventarierea detaliată și măsurile concrete vor fi realizate prin instrumentele administrative și documentele operaționale ale APL.
		8. Concretizarea abordării privind atragerea finanțărilor din proiecte: identificarea programelor și finanțatorilor relevanți, verificarea eligibilității APL și stabilirea structurii responsabile de elaborarea și implementarea proiectelor.	Acceptată.	Planul de acțiuni a fost completat cu responsabilități privind identificarea oportunităților, pregătirea cererilor și gestionarea proiectelor. Atragerea fondurilor externe necesită o abordare instituțională, inclusiv monitorizarea apelurilor, dezvoltarea parteneriatelor, pregătirea proiectelor și coordonarea implementării. În acest sens este prevăzută și instruirea angajaților Primăriei și a aleșilor locali privind scrierea proiectelor, bugetarea, achizițiile și raportarea finanțărilor externe.
		9. Consolidarea cooperării cu municipiul Chișinău pentru obținerea unor contribuții financiare mai consistente și pregătirea din timp a documentației tehnice și a devizelor necesare solicitării finanțării, inclusiv pentru proiecte precum tronsonul de drum Sfânta Vineri–Nicolae Milescu Spătaru.	Acceptată.	Cooperarea interinstituțională și pregătirea documentației tehnico-economice pentru proiectele solicitate spre finanțare sunt reflectate în Planul de acțiuni. Grupul de lucru a constatat că accesarea resurselor municipale depinde de existența unor proiecte mature, fundamentate prin studii, documentație tehnică și devize de cheltuieli, precum și de coordonarea periodică cu autoritățile municipale.
5	I , Consilier CL, 069 50, @gmail.com	10. Clarificarea amplasării ori a distanței față de un obiectiv menționat în Strategie, reperul indicat fiind zona/oficiul poștal.	Necesită clarificare și verificare după.	Observațiile au fost fixate. Actualizarea datelor este necesară pentru coerența și credibilitatea profilului localității.

6	Adresa, tel., e-mail: @ gmail.com, locuitor s.Tohatin	11. Clarificarea proiectelor de amenajare a parcurilor: documentul pare să prevadă trei parcuri, dar nu este clar la care parc se referă fiecare intervenție; formularea unui obiectiv distinct în acest domeniu.	Se recomandă acceptarea și clarificarea în textul Strategiei și în Planul de acțiuni.	Identificarea exactă a fiecărui parc, amplasamentului și intervenției reduce ambiguitatea și permite urmărirea implementării.
		12. Reechilibrarea Planului de acțiuni, întrucât aproximativ 74% dintre măsuri sunt de tip „soft”, iar numai circa 26% sunt măsuri concrete/investiționale.	Acceptată parțial pentru examinare la revizuirea Planului de acțiuni.	Observația este relevantă pentru caracterul aplicat al Strategiei, însă ponderea investițiilor trebuie corelată cu competențele APL, fezabilitatea tehnică și sursele reale sau potențiale de finanțare.
		13. Estimarea costului total al implementării Strategiei, chiar dacă valoarea este orientativă și bazată pe costuri specifice ori comparații cu localitățile învecinate.	Se recomandă acceptarea.	Un cost total estimativ și costurile pe obiective/măsuri permit evaluarea necesarului financiar, prioritizarea și planificarea atragerii resurselor. Dar investițiile pentru care costul urmează a fi stabilit prin studii de fezabilitate/proiecte tehnice nu sunt incluse în total.
		14. Ridicarea nivelului de ambiție al Strategiei și al Planului de acțiuni, pentru a motiva executivul local să atragă resurse suplimentare celor disponibile sau planificate inițial.	Acceptată ca principiu, cu respectarea realismului și fezabilității.	Strategia trebuie să fie mobilizatoare și orientată spre dezvoltare, dar obiectivele ambițioase trebuie însoțite de priorități, termene și surse potențiale de finanțare.
		15. Calcularea necesarului financiar pentru atingerea unui standard complet al condițiilor de trai: reabilitarea drumurilor și asigurarea apei, canalizării și utilităților până la fiecare gospodărie.	Se recomandă acceptarea ca estimare de perspectivă și scenariu investițional.	Evaluarea necesarului integral oferă o imagine asupra decalajului dintre situația actuală și standardul urmărit și poate fundamenta etapizarea investițiilor.
7	Adresa, tel., e-mail: s. Tohatin, Sectorul Nou, @ gmail.com, 06 742	16. Elaborarea și aprobarea unui regulament local pentru dezvoltarea sectoarelor noi de locuințe, care să prevadă obligații privind valorificarea și întreținerea terenurilor, racordarea la rețelele edilitare, prevenirea depozitării deșeurilor și, în limitele legii, instrumente fiscale pentru terenurile neîngrijite sau nevalorificate.	Acceptată parțial.	Necesitatea unei dezvoltări ordonate a noilor sectoare este relevantă și este reflectată la nivel de obiective și măsuri strategice. Totuși, SDSE este un document-cadru și nu poate include norme juridice detaliate, termene obligatorii ori sancțiuni. Aceste aspecte urmează a fi dezvoltate prin PUG, regulamente locale și alte acte administrative sectoriale, în limitele competențelor legale ale APL.

		17. Reglementarea etapizată a infrastructurii în sectoarele noi: criterii transparente pentru asfaltarea străzilor, iluminat stradal, trotuare, spații verzi și locuri de joacă, corelate cu gradul de dezvoltare și ocupare a zonelor; delimitarea domeniului public de proprietățile private.	Acceptată parțial.	Propunerea este în concordanță cu direcția strategică privind infrastructura și serviciile comunale. Strategia stabilește prioritățile și cadrul de intervenție, iar ordinea concretă a străzilor, amplasamentele și etapizarea lucrărilor vor fi stabilite prin documentația de urbanism, programele sectoriale și planurile anuale/multianuale de investiții, în funcție de proiectele tehnice și resursele disponibile.
		18. Instituirea unui ghid/regulament privind desfășurarea lucrărilor de construcție, cu reguli pentru organizarea șantierului, depozitarea materialelor, protecția drumurilor și terenurilor învecinate, informarea beneficiarilor și aplicarea măsurilor prevăzute de lege în caz de nerespectare.	Acceptată parțial.	Necesitatea unor reguli clare este justificată, însă asemenea norme nu trebuie detaliate în SDSE. Ele țin de documentația de urbanism, autorizarea construcțiilor și regulamentele administrative locale. Strategia poate prevedea elaborarea/actualizarea acestor instrumente, iar conținutul tehnic și juridic va fi stabilit prin acte separate.
		19. Instituirea unui mecanism de monitorizare și control al dezvoltării sectoarelor noi, inclusiv verificarea periodică a terenurilor, implicarea serviciilor responsabile ale Primăriei și informarea cetățenilor privind obligațiile și responsabilitățile lor.	Acceptată ca direcție de intervenție.	Monitorizarea dezvoltării teritoriale este necesară, însă mecanismele concrete, periodicitatea controalelor și responsabilitățile operative trebuie stabilite prin regulamente, proceduri și planuri sectoriale. Menținerea Strategiei la nivel de document-cadru evită supraîncărcarea ei cu proceduri administrative detaliate și facilitează implementarea.
8	Adresa, tel., e-mail: S.Cheltuitor, [REDACTED]@gmail.com, 069 [REDACTED] 33	20. Includerea în Strategie, pentru următorii cinci ani, a proiectului de construcție a unei noi grădinițe în Tohatin, din cauza crizei locurilor în instituțiile preșcolare. Cost estimativ menționat: circa 40 milioane lei.	Acceptată pentru verificarea includerii și, dacă lipsește, completarea Planului de acțiuni.	Propunerea va fi luată în considerare. Necesitatea este justificată prin deficitul de locuri, dezvoltarea comunei și creșterea numărului de familii tinere.

9	Adresa, tel., e-mail: — Locuitor s.Tohatin	21. Clarificarea afirmației potrivit căreia circa 90% din apa fântânilor nu corespunde normelor sanitare, prin indicarea instituției care a efectuat analizele, perioadei, numărului de fântâni testate, parametrilor depășiți și sursei raportului; în lipsa datelor, procentul să nu fie prezentat ca fapt confirmat.	Acceptată.	Observația este justificată. O informație cu implicații pentru sănătatea publică trebuie susținută de o sursă verificabilă. În lipsa documentelor care confirmă procentul, formularea va fi revizuită astfel încât să nu prezinte estimarea drept fapt statistic confirmat.
		22. Completarea compartimentului privind tineretul cu date despre numărul tinerilor de 14-35 de ani, distribuția pe cele trei sate, nevoile identificate, oportunitățile existente, nivelul de participare și structurile/serviciile de tineret existente.	Acceptată parțial.	Strategia va păstra indicatorii esențiali necesari fundamentării direcției de dezvoltare. O analiză exhaustivă a situației tinerilor ar extinde nejustificat documentul. Datele detaliate, nevoile, serviciile și mecanismele de participare vor fi dezvoltate prin evaluări periodice și Planul local anual de tineret, prevăzute în Planul de acțiuni la Activitatea 3.2.1.
		23. Completarea informațiilor despre activitățile culturale cu sursa, anul, instituția furnizoare, frecvența activităților, numărul anual de beneficiari și delimitarea copiilor/elevilor de tinerii de 14–35 de ani.	Acceptată parțial.	În Strategie vor fi păstrate informațiile relevante pentru diagnosticul strategic și vor fi corectate/precizate sursele acolo unde acestea sunt disponibile. Evidența detaliată a activităților și beneficiarilor ține de planificarea sectorială anuală în domeniul culturii și tineretului și de sistemul de monitorizare al instituțiilor responsabile.
		24. Reanalizarea alocării orientative de 50.000–100.000 MDL anual pentru tineret și a mecanismului de microgranturi, cu precizarea sursei, procedurii de alocare, criteriilor de selecție și raportării.	Acceptată parțial.	Strategia poate stabili o orientare financiară și mecanismul de sprijin al inițiativelor de tineret, însă cuantumul anual și procedurile concrete sunt decizii bugetare și administrative. Acestea vor fi stabilite prin bugetele anuale, Planul local de tineret și regulamentul mecanismului de finanțare/microgranturi.
		25. Completarea informațiilor despre proiectele realizate cu denumirea fiecărui proiect, perioada, bugetul, sursa exactă de finanțare, rezultatul și delimitarea rolurilor FNDRL, ADR Chișinău și USAID.	Acceptată parțial.	Pentru proiectele relevante pot fi precizate informațiile esențiale și rolul instituțiilor, în măsura în care datele sunt disponibile și confirmate. Strategia nu urmărește să constituie un registru exhaustiv al tuturor proiectelor; asemenea informații pot fi păstrate într-un portofoliu/registru de proiecte al APL și actualizate separat.

		26. Extinderea evaluării capacității administrative prin analiza gradului de ocupare a funcțiilor, fluctuației personalului, volumului de muncă, competențelor digitale, procedurilor interne și capacității de pregătire și monitorizare a proiectelor.	Acceptată parțial.	Observația este relevantă, dar nivelul de detaliere propus corespunde unei evaluări instituționale specializate. SDSE prezintă diagnosticul necesar formulării priorităților, iar analiza aprofundată va putea fi realizată într-un Plan/Program de dezvoltare a capacităților instituționale ale APL, cu măsuri, indicatori și responsabilități proprii.
		27. Completarea analizei bugetare prin compararea bugetului aprobat inițial, bugetului rectificat, execuției efective și structurii transferurilor, granturilor și veniturilor proprii.	Acceptată parțial.	Strategia va utiliza indicatorii financiari necesari pentru a evidenția tendințele și capacitatea generală de finanțare. Analiza detaliată a execuției, rectificărilor și structurii veniturilor este specifică documentelor bugetare și rapoartelor financiare anuale și poate fi dezvoltată în cadrul managementului financiar al APL.
		28. Clarificarea modului de constituire și funcționare a Comisiei pentru Implementarea și Monitorizarea Strategiei: actul de constituire, subordonarea, conducerea, secretariatul, componența, mandatul, raportarea și procedura de actualizare a Strategiei.	Acceptată.	Textul Strategiei va delimita rolul Comisiei și va prevedea că organizarea și funcționarea acesteia vor fi stabilite printr-un act administrativ distinct (Regulament) , care va reglementa componența, conducerea, secretariatul, atribuțiile, raportarea și procedura de revizuire/actualizare a Strategiei.
		29. Completarea sistemului de monitorizare astfel încât fiecare indicator să aibă valoare de bază, ținte anuale/finale, sursă de date, responsabil de colectare, frecvență și, după caz, dezagregare pe localitate, sex, vârstă sau categorie de beneficiar.	Acceptată parțial.	Strategia stabilește cadrul general și indicatorii principali de monitorizare. Metadatele complete ale indicatorilor, valorile de bază și țintele intermediare vor fi dezvoltate într-un Plan/Cadru operațional de monitorizare și evaluare, elaborat de Comisia pentru Implementarea și Monitorizarea Strategiei. Această abordare permite actualizarea indicatorilor fără supraîncărcarea documentului strategic.
		30. Completarea registrului de riscuri cu probabilitate, impact, nivel de prioritate, responsabil de monitorizare, semnal de avertizare și frecvență de revizuire.	Acceptată parțial.	Strategia identifică principalele riscuri și măsurile generale de diminuare. Detalierea operațională va fi realizată printr-un Plan de evaluare și prevenire a riscurilor elaborat de Comisia pentru Implementarea și Monitorizarea Strategiei, care va include probabilitatea, impactul, prioritatea, responsabilul, semnalele de avertizare, măsurile de prevenire/diminuare și frecvența de revizuire.

		31. Operaționalizarea Planului de acțiuni prin distingerea responsabilului principal de parteneri, includerea valorii de bază și a sursei datelor pentru indicatori, marcarea surselor de finanțare ca potențiale sau confirmate și indicarea, pentru investițiile capitale, a maturității, costului și condițiilor prealabile.	Acceptată parțial.	Propunerea este utilă pentru managementul implementării, însă o parte dintre aceste elemente au caracter dinamic și nu pot fi stabilite definitiv la momentul aprobării Strategiei. Ele vor fi precizate în planurile anuale de implementare, fișele proiectelor de investiții, bugetele anuale și cadrul de monitorizare. În Strategie vor rămâne responsabilitățile, costurile și sursele de finanțare la nivel orientativ, adecvat unui document strategic.
		32. Introducerea în Planul de acțiuni a Activității 3.2.1: realizarea evaluării inițiale și periodice a necesităților tinerilor de 14–35 de ani și elaborarea/actualizarea planului local anual de tineret, corelat cu calendarul activităților educaționale, extrașcolare, culturale, sportive și recreative.	Acceptată.	Propunerea contribuie la fundamentarea politicilor locale de tineret pe baza nevoilor reale ale tinerilor din comună și permite planificarea anuală a activităților într-o manieră mai coerentă, coordonată și adaptată contextului local.
		33. Introducerea în Planul de acțiuni a Activității 3.2.2: instituirea unui mecanism local de coordonare a politicilor de tineret și implicarea APL, instituțiilor educaționale și culturale, bibliotecii, organizațiilor, voluntarilor și grupurilor de tineri în organizarea activităților; analizarea opțiunilor legale și financiare pentru desemnarea sau angajarea unui lucrător de tineret.	Acceptată.	Activitatea propusă va consolida cooperarea dintre actorii locali relevanți, va îmbunătăți coordonarea inițiativelor destinate tinerilor și va crea premise pentru dezvoltarea unui cadru funcțional și sustenabil de implementare a politicilor locale de tineret.
10	Adresa, tel., e-mail: s. Cheltuitor, 069 47	34. Clarificarea unei direcții unice a comunei pentru următorii cinci ani, a rezultatului dorit, a finanțării tranziției și a viitoarei structuri a veniturilor comunei.	Nu se acceptă formularea unei singure direcții; observația este luată în considerare.	Dezvoltarea socio-economică a comunei este multidimensională și nu poate fi redusă la o singură direcție. Viziunea exprimă starea dorită, iar cele cinci direcții strategice acoperă domeniile interdependente ale dezvoltării. Structura exactă a veniturilor viitoare depinde de factori economici și fiscali care nu pot fi prognozați cu precizie pentru întreaga perioadă; aceasta va fi urmărită prin bugetele și prognozele financiare anuale.

		35. Evidențierea mai clară a schimbărilor concrete care, peste cinci ani, ar face comuna mai atractivă pentru familiile cu copii mici.	Acceptată ca principiu.	Obiectivul este deja reflectat transversal prin modernizarea infrastructurii, educației, serviciilor, spațiilor de recreere, mobilității și siguranței. Strategia trebuie să rămână un document-cadru; standardele și proiectele concrete pentru familii vor fi dezvoltate prin planurile sectoriale și proiectele de investiții.
		36. Clarificarea modului de diminuare a riscului ca Tohatin să devină o „localitate-dormitor”.	Acceptată; aspectul este reflectat în Strategie.	Riscul este abordat prin diversificarea economiei locale, dezvoltarea serviciilor, investiții în capitalul uman, spații comunitare și recreative, consolidarea identității locale și cooperarea metropolitană. Aceste intervenții urmăresc reducerea dependenței funcționale exclusive de municipiul Chișinău.
		37. Îmbunătățirea transportului public pentru Cheltuitori și Buneți, inclusiv examinarea extinderii programului de circulație până la ore mai târzii sau identificarea unor alternative.	Acceptată parțial.	Necesitatea îmbunătățirii mobilității este inclusă în direcția strategică de infrastructură și servicii. Orarul exact, traseele și frecvența transportului nu pot fi stabilite în SDSE, deoarece depind de operatori, fluxul de pasageri, competențele municipale și resurse. Acestea vor fi analizate într-un plan sectorial de mobilitate/transport și în negocierile cu autoritățile și operatorii responsabili.
		38. Stabilirea priorității între Tohatin, Cheltuitori și Buneți și a termenelor concrete pentru asigurarea tuturor localităților cu apă și canalizare.	Acceptată parțial.	Extinderea serviciilor de apă și canalizare este prioritate strategică pentru toate localitățile. Ordinea exactă și termenele pe sate trebuie fundamentate prin studii tehnice, proiecte, costuri și surse de finanțare. Aceste detalii vor fi stabilite în programele sectoriale și planurile de investiții, nu în documentul strategic general.
		39. Indicarea traseelor concrete pentru trotuare și piste pentru biciclete și a ponderii din bugetul de investiții alocate acestora.	Acceptată parțial.	Strategia prevede dezvoltarea mobilității și infrastructurii pietonale/ciclabile la nivel de obiectiv. Traseele, soluțiile tehnice și alocările procentuale se stabilesc prin PUG, planuri de mobilitate, proiecte tehnice și bugete anuale, după evaluarea fezabilității și a surselor disponibile.

		40. Precizarea responsabilităților, amplasării containerelor, termenelor de lichidare a gunoiștilor neautorizate și măsurilor de prevenire a reapariției acestora.	Acceptată parțial.	Managementul deșeurilor este inclus ca prioritate de mediu și servicii comunale. Inventarierea gunoiștilor, amplasarea containerelor, graficele de salubritate și mecanismele de control trebuie dezvoltate într-un plan/program local de management al deșeurilor și în planurile anuale de salubritate.
		41. Stabilirea unei abordări pentru problema câinilor fără stăpân/agresivi.	Acceptată ca problemă relevantă, pentru dezvoltare sectorială.	Problema necesită soluții conforme cadrului sanitar-veterinar și de protecție a animalelor, cooperare interinstituțională și resurse dedicate. Strategia poate indica direcția de intervenție, iar mecanismele concrete vor fi stabilite printr-un plan/regulament sectorial și acorduri cu serviciile competente.
		42. Clarificarea existenței terenurilor și bugetelor pentru parc sau zonă pietonală.	Acceptată parțial.	Strategia stabilește necesitatea dezvoltării spațiilor publice și de recreere. Amplasamentul, situația juridică a terenului, costul și finanțarea fiecărui obiectiv se stabilesc prin documentația de urbanism, studiile de fezabilitate și proiectele de investiții. Introducerea tuturor acestor detalii în SDSE ar transforma documentul într-un portofoliu tehnic dificil de actualizat.
		43. Stimularea antreprenoriatului și a serviciilor locale, inclusiv examinarea facilităților, spațiilor comerciale și a dezvoltării serviciilor necesare unei populații în creștere.	Acceptată ca direcție strategică.	Strategia include dezvoltarea antreprenoriatului, investițiilor și serviciilor locale. Instrumentele concrete - facilități, spații, scheme de sprijin, criterii și condiții - trebuie evaluate juridic și financiar și dezvoltate prin programe locale de dezvoltare economică și decizii distincte ale Consiliului local.
		44. Clarificarea modului în care contribuțiile antreprenorilor se reflectă în bugetul comunei.	Acceptată pentru clarificare generală; fără modelare detaliată în Strategie.	Veniturile provenite de la mediul de afaceri sunt determinate de legislația fiscală, taxele locale și activitatea economică efectivă. O modelare detaliată pe categorii de contribuabili depășește scopul SDSE și va fi realizată, după necesitate, în prognozele bugetare și analizele financiare ale APL.

		45. Stabilirea stimulentele concrete pentru atragerea unei grădinițe private, magazinelor/producătorilor și valorificarea potențialului turistic, inclusiv gestionarea impactului deșeurilor generate de vizitatori.	Acceptată parțial.	Dirjeciunile privind antreprenoriatul, serviciile și valorificarea potențialului turistic sunt incluse în Strategie. Pachetele de stimulente, criteriile de acordare, amplasamentele și măsurile de management al fluxurilor turistice vor fi dezvoltate în programe sectoriale de dezvoltare economică/turistică și de mediu.
		46. Elaborarea unui plan concret de integrare a noilor locuitori în viața comunității.	Acceptată ca direcție de intervenție.	Integrarea noilor locuitori este importantă pentru coeziunea comunitară, însă instrumentele operative - activități, responsabili, calendar, canale de comunicare - sunt mai potrivite unui plan local de participare și dezvoltare comunitară. Strategia va menține obiectivul și cadrul general.
		47. Stabilirea activităților prin care noii locuitori vor fi încurajați să participe la viața comunei.	Acceptată parțial.	Strategia prevede transparență, consultare și participare civică. Activitățile concrete pot fi stabilite anual prin calendarul consultărilor publice, bugetare participativă, evenimente comunitare și alte instrumente incluse într-un plan de participare și comunicare.
		48. Prevenirea separării noilor locuitori de comunitatea existentă, inclusiv prin comunicare și educare.	Acceptată ca principiu.	Coeziunea socială și implicarea tuturor categoriilor de locuitori sunt obiective relevante. Măsurile concrete vor fi dezvoltate prin politici și planuri sectoriale de comunicare, cultură, tineret și participare comunitară, astfel încât Strategia să nu fie supraîncărcată cu activități de nivel operațional.
		49. Indicarea bugetului actual, a bugetului estimat pentru 2031 și a procentului anual de creștere urmărit.	Acceptată parțial.	Strategia prezintă datele bugetare disponibile și componenta financiară a Planului de acțiuni. Stabilirea unei creșteri anuale fixe și a unui buget exact pentru 2031 nu este realistă, deoarece veniturile depind de cadrul fiscal, transferuri, investiții și evoluția economică. Prognozele vor fi actualizate în procesul bugetar anual și multianual.

		50. Indicarea pentru fiecare direcție strategică a surselor de finanțare și a bugetului total estimat, precum și a mecanismului de pregătire și monitorizare a proiectelor pentru accesarea fondurilor externe.	Acceptată parțial.	Planul de acțiuni include costuri estimative și surse potențiale de finanțare, iar Strategia prevede consolidarea capacității de elaborare și gestionare a proiectelor. Sursele nu pot fi prezentate drept finanțări garantate înaintea aprobării proiectelor. Detalierea se va realiza prin portofoliul de proiecte, planurile anuale și fișele de proiect.
		51. Clarificarea surselor pentru cofinanțarea proiectelor finanțate din programe naționale/europene.	Acceptată pentru abordare la nivel de principiu.	Cerințele de cofinanțare diferă de la un program la altul și nu pot fi fixate generic. Cofinanțarea va fi asigurată, după caz, din bugetul local, bugetul municipal, contribuții ale partenerilor, comunității/diasporei sau alte surse eligibile, fiind aprobată pentru fiecare proiect în parte.
		52. Clarificarea eventualei majorări a impozitelor locale sau contractării de împrumuturi pentru proiecte mari de apă și canalizare și a modului de rambursare.	Nu se acceptă stabilirea anticipată a unor asemenea decizii în Strategie.	Majorarea taxelor sau contractarea împrumuturilor reprezintă decizii financiar-fiscale distincte, care pot fi luate numai în baza legislației, analizelor de sustenabilitate, capacității de rambursare și deciziilor Consiliului local. SDSE nu poate angaja anticipat APL într-un instrument financiar concret pentru proiecte care încă nu au finanțare și parametri definitivi.
		53. Transformarea potențialului imobiliar și a extinderii rezidențiale într-o sursă sustenabilă de venit pentru comună.	Acceptată ca direcție de analiză și intervenție.	Strategia urmărește valorificarea dezvoltării rezidențiale prin planificare urbanistică, dezvoltarea economiei locale, administrarea patrimoniului și extinderea bazei de servicii. Instrumentele fiscale și patrimoniale concrete trebuie dezvoltate prin politici locale, PUG, inventarierea activelor și documentele bugetar-fiscale.
		54. Implicarea cetățenilor în monitorizarea implementării Strategiei și asigurarea transparenței progresului, inclusiv prin rapoarte periodice și instrumente online.	Acceptată.	Strategia prevede monitorizarea, raportarea și participarea cetățenească. Comisia pentru Implementarea și Monitorizarea Strategiei va asigura raportarea periodică, iar rezultatele vor fi făcute publice prin pagina web și alte canale accesibile. Formele concrete de raportare și participare vor fi stabilite în cadrul de monitorizare.

		55. Stabilirea termenelor intermediare pentru obiective și clarificarea legăturii Strategiei cu ciclul electoral.	Acceptată parțial.	Planul de acțiuni conține perioade de implementare și permite urmărirea etapizată. Strategia nu trebuie subordonată ciclului electoral; ea este un document de continuitate a dezvoltării locale. Țintele intermediare mai detaliate vor fi stabilite în planurile anuale și cadrul de monitorizare și evaluare.
		56. Clarificarea instrumentelor care vor asigura implementarea Strategiei.	Acceptată.	Instrumentele principale sunt Planul de acțiuni, bugetele anuale și multianuale, Comisia pentru Implementarea și Monitorizarea Strategiei, planurile sectoriale, portofoliul de proiecte, parteneriatele, mecanismele de atragere a finanțărilor, indicatorii de monitorizare și rapoartele periodice de progres.
		57. Includerea problemei răspândirii ambroziei și a măsurilor de combatere.	Acceptată ca problemă de mediu, pentru dezvoltare sectorială.	Problema poate fi menționată în diagnosticul de mediu și abordată în cadrul măsurilor de protecție a mediului și întreținere a terenurilor. Inventarierea zonelor, calendarul cosirii/eradicării, responsabilitățile și controlul vor fi stabilite prin planuri și măsuri sectoriale anuale, nu detaliate integral în SDSE.
11	Din partea unui grup de locuitori 079 88	58. Construcția și modernizarea drumului cu o lungime de aproximativ 1,2 km, care face legătura dintre strada Dumbrăvei nr. 1 din satul Cheltuitori și satul Tohatin Nou, până la intersecția cu satul Buneți.	Acceptată.	Propunerea a fost inclusă în Planul de acțiuni prin Activitatea 2.1.5 privind construcția și modernizarea tronsonului de drum menționat.
12	@yahoo.com locuitor S. Buneți	59. Evidențierea mai clară în Strategie a specificului comunei Tohatin ca localitate suburbană, inclusiv a creșterii rapide a cartierelor rezidențiale și a presiunii construcțiilor noi asupra infrastructurii rutiere, sociale și de mediu.	Acceptată.	Specificul suburban al comunei și efectele extinderii rezidențiale au fost dezvoltate în partea introductivă și în compartimentele privind infrastructura, mediul și dezvoltarea teritorială. A fost evidențiată inclusiv presiunea traficului și a activităților de construcție asupra drumurilor locale.
		60. Stabilirea unor obiective de dezvoltare mai ambițioase, inclusiv analizarea transformării Gimnaziului „Viorel Găină” în liceu și valorificarea satului Buneți ca localitate cu profil ecologic.	Acceptată.	Propunerile au fost luate în considerare în compartimentele privind educația, dezvoltarea comunitară și mediul. Posibilitatea transformării gimnaziului în liceu este prevăzută pentru analiză prin studiu de fezabilitate, iar pentru Buneți sunt promovate intervenții orientate spre protecția mediului și dezvoltare durabilă.

		61. Dezvoltarea rețelei rutiere nu doar între Tohatin și satele comunei, ci și a legăturilor directe ale acestora cu municipiul Chișinău; în special modernizarea drumului Buneți–Chișinău, cu lungimea de aproximativ 1,2 km, impracticabil pe timp de ploaie.	Acceptată.	Propunerea a fost reflectată în Planul de acțiuni prin activități privind îmbunătățirea accesului rutier al satelor Buneți și Cheltuitor către traseele centrale și municipiul Chișinău, inclusiv intervenții pentru tronsoanele prioritare.
		62. Precizarea în descrierea capitalului natural că vegetația silvică din comună este constituită preponderent din salcâm.	Acceptată.	Informația a fost introdusă în compartimentul privind capitalul natural, fondul forestier, flora și fauna, cu menționarea rolului ecologic și economic al salcâmului.
		63. Precizarea anului 1908 ca reper pentru fondarea satului Buneți, în baza documentelor privind procurarea unor sectoare de teren de la Banca Funciară din Odessa.	Acceptată.	Anul 1908 a fost introdus în compartimentul privind atestarea documentară și evoluția comunității ca reper pentru întemeierea satului Buneți.
		64. Corectarea denumirii râulețului care curge din Stăuceni spre Buneți și Tohatin, apoi Budești: denumirea corectă este Bălțata, nu Tohatin.	Acceptată.	Denumirea oficială „râul Bălțata” a fost utilizată în compartimentele privind hidrografia și starea mediului. Denumirea „râul Tohatin” este menționată doar ca denumire locală/tradițională, cu precizarea că nu reprezintă denumirea oficială a cursului de apă.
		65. Menționarea faptului că apa din fântânile de mină din comună, în majoritatea cazurilor (circa 90%), nu corespunde normelor sanitare și nu poate fi considerată sursă sigură de apă potabilă.	Acceptată.	Informația a fost inclusă în compartimentul privind hidrografia și alimentarea cu apă, cu indicarea necesității monitorizării calității apei, întreținerii surselor și informării populației.
		66. Revizuirea aprecierilor privind calitatea aerului: în comună nu au fost efectuate cercetări sistematice, iar datele urbane nu trebuie extrapolate direct asupra Tohatinului; menționarea distinctă a poluării acustice generate de traficul aerian și rutier, inclusiv traseul M5.	Acceptată.	Compartimentul privind clima și aerul a fost revizuit. S-a precizat lipsa cercetărilor sistematice locale privind calitatea aerului, caracterul în general redus al poluării în satele comunei și existența problemei poluării acustice generate de zborurile aeronavelor și traficul rutier.
		67. Completarea analizei solurilor cu problema eroziunii și revizuirea tipurilor de sol menționate, prin excluderea solurilor cenușii de pădure ca fiind necaracteristice zonei.	Acceptată.	Fenomenul eroziunii solurilor a fost inclus în analiza de mediu și corelat cu cercetările privind bazinul râului Bălțata. Descrierea tipurilor de sol a fost revizuită pentru a evita includerea unor categorii necaracteristice teritoriului comunei.

